Autism spektri bozulmasy (ASD), köplenç çagalyk döwründe kesgitlenýän neýroösüş ýagdaýy bolup, garrylyk döwründe hem täsirini dowam etdirýär. Garrylyk döwründe awtizm bilen ýaşamak, şahsyýetleriň fiziki we akyl saglygyna täsir edip bilýän dürli kynçylyklar bilen baglanyşyklydyr.

Garrylyk döwründe autismli şahsyýetler, fiziki saglyk meselelerine has köp duçar bolýarlar. Gözlegler, autismli garrylaryň osteoporoz, rak, ýürek keselleri we artrit ýaly fiziki kesellere has köp duçar bolýandygyny görkezýär. Mundan başga-da, demans we Altsgeýmer keseli ýaly kognitiw bozulmalar hem autismli garrylarda has köp duş gelýär. Bu ýagdaýlar, olaryň durmuş hiline uly täsir edýär.

Autismli garrylar, akyl saglygy meselelerine hem has köp duçar bolýarlar. Köp şahsyýetler, durmuşlary boyunca autism alamatlaryny maskirlemek üçin köp stres geçirýärler, bu bolsa wagt geçdigiçe akyl saglygyna täsir edýär. Diagnoz goýulmazdan ozal, köp garrylar alada, keýpsizlik we sosial kynçylyklar sebäpli bejergi alýarlar, ýöne autism diagnozy bolmazdan, olar goldaw hyzmatlaryndan mahrum bolup bilerler.

Autismli garrylar üçin sosial goşulyşmak hem uly kynçylyk bolup durýar. Köp şahsyýetler, durmuşlary boyunça sosial aragatnaşykda kynçylyk çekýärler we bu ýagdaý garrylyk döwründe hem dowam edýär. Jemgyýetçilik programmalary we goldaw toparlary, autismli garrylaryň durmuş hilini ýokarlandyrmak we olaryň jemgyýetde goşulyşmagyny üpjün etmek üçin möhümdir.

Netijede, autism keseliniň garrylara edýän täsiri giňden ýaýran we köp ugurda täsir edýär. Autismli garrylaryň durmuş hilini ýokarlandyrmak we olaryň fiziki we akyl saglygyna goldaw bermek üçin dowamly gözlegler we jemgyýetçilik tagallalary zerurdyr.

Gunça MÄMMETDURDYÝEWA
Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň Nerw keselleri we neýrohirurgiýa kafedrasynyň assistenti

Все права защищены

save pdf date >>> 09.01.2025